

Službeni glasnik BiH, broj 24/23

Na osnovu člana 17. i člana 22. stav 1. Zakona o Vijeću ministara Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 i 24/08), i člana 85. Zakona o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti ("Službeni glasnik BiH", broj 47/14 i 46/16), na prijedlog Ministarstva sigurnosti Bosne i Hercegovine, Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, na 3. sjednici održanoj dana 23.02.2023. godine, donijelo je

PRAVLNIK

O IZMJENAMA I DOPUNAMA PRAVLNIKA O PROVOĐENJU ZAKONA O SPREČAVANJU PRANJA NOVCA I FINANSIRANJA TERORISTIČKIH AKTIVNOSTI

Član 1.

U Pravilniku o provođenju Zakona o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti ("Službeni glasnik BiH", br. 41/15) u članu 8. stav (1) iza tačke e) dodaje se nova tačka f) koja glasi:

"f) pretežno obavljanje gotovinskih transakcija u iznosima manjim od iznosa obaveznog za prijavu FOO-a;"

Dosadašnje tač. f) i g) postaju tačke g) i h).

Član 2.

Član 12. mijenja se i glasi:

"Član 12.

(Indikatori koji se odnose na klijente)

Opći pokazatelji koji bi kod obveznika trebali izazvati sumnju u kontekstu izrade procjene rizika iz člana 5. Zakona i sačinjavanja liste pokazatelja iz člana 47. Zakona:

- a) Klijent traži ili ulazi u poslovne odnose, koji za tu vrstu stranke nisu ekonomski opravdani;
- b) Klijent često mijenja adresu;
- c) Na jednoj adresi je prijavljeno više međusobno povezanih pravnih i fizičkih osoba;

- d) Klijent za primanje poštanskih pošiljki koristi poštanski pretinac ili neku drugu vrstu adrese umjesto adrese ulice što je u suprotnosti sa uobičajenim normama na tom geografskom području;
- e) Klijent počinje obavljati česte novčane transakcije velikih iznosa, što nije bila uobičajena aktivnost tog klijenta u prošlosti;
- f) Klijent obavlja transakciju u iznosu koji je neuobičajen u usporedbi sa iznosima prijašnjih transakcija;
- g) Klijent traži od obveznika da izvrši transfer velike sume novca ili drugih sredstava, što dotad nije bila uobičajena aktivnost klijenta;
- h) Klijent obavlja novčane transakcije konzistentno zaokruženih i velikih iznosa (npr, KM 20.000, KM 15.000, KM 9.900, KM 8.500 itd.);
- i) Klijent stalno obavlja novčane transakcije koje su malo ispod praga iznosa za koji postoji obaveza identificiranja odnosno prijavljivanja;
- j) Klijent bez jasnog razloga bira tačno određenog obveznika ili poslovnicu obveznika za obavljanje svoje transakcije;
- k) Klijent bez očiglednog razloga otvara račun kod obveznika čija se adresa nalazi izvan lokalnog servisnog područja;
- l) Klijent bez očiglednog razloga obavlja transakcije izvan lokacije njegove matične poslovnice;
- m) Klijenti koji dostave lažne ili varljive informacije obveznicima, ili odbiju, bez uvjerljivog razloga, da dostave informacije i dokumente koji su potrebni i koji se rutinski dostavljaju, a vezani su za relevantnu poslovnu aktivnost;
- n) Klijent sa uzastopnim uplaćivanjima jednih te istih sredstava daje fiktivni izgled svoje likvidnosti;
- o) "Poznat i ugledni" klijent traži povlaštenja prilikom obavljanja transakcije;
- p) Klijent je jako nervozan bez očiglednog razloga;
- r) Klijent dolazi u društvu koje ga prati ili promatra;
- s) Klijent položi visoke svote novca pri čemu ne zna kolika je tačno ta svota;
- t) Klijent nastoji da izbjegne osobni kontakt sa obveznikom;
- u) Klijent obveznika je bio predmet gonjenja za kaznena djela čijim izvršenjem se može steći imovinska korist;
- v) Klijent polaže visoke iznose gotovine na jedan ili više računa, kod jednog ili više obaveznika, te ih potom transferira na druge račune bez jasnog razloga;
- z) Klijent propituje obveznika o rigidnosti njihovih procedura za provođenje Zakona;
- aa) Klijent samoinicijativno i naširoko pojašnjava da novčana sredstva potiču iz zakonitih izvora."

Član 3.

Član 13. mijenja se i glasi:

"Član 13.

(Indikatori koji se odnose na bankovne račune)

Pokazatelji koji bi trebali izazvati sumnju odnose se konkretno na transakcije na i preko bankovnih računa:

- a) Klijent bez pravog ekonomskog razloga posjeduje račune kod više finansijskih institucija;
- b) Aktiviranje računa na kojem nije zabilježen promet u ranijem periodu;
- c) Klijent uglavnom obavlja transakcije u iznosima manjim od iznosa za koje postoji obaveza identifikacije i prijavljivanja prema FOO-u;
- d) Raslojavanje sredstava većim brojem uplata koje prati krupni transfer;
- e) Klijent obavlja višestruke transakcije u danu kada to nije norma za tog specifičnog klijenta;
- f) Aktivnost po računu daleko premašuje aktivnost koja je predviđena u vrijeme otvaranja računa;
- g) Promet po računu nije u skladu sa svrhom njegovog otvaranja;
- h) Neaktivni račun se iznenada počinje aktivno koristiti;
- i) Neobjašnjeni transferi između različitih računa klijenta;
- j) Višestruki depoziti na račun klijenta od strane trećih lica;
- k) Transferi prema drugoj banci i/ili finansijskoj instituciji bez dostavljanja detalja o krajnjem korisniku;
- l) Davanje polise osiguranja, bankovnih i drugih garancija za kredite trećih osoba, a koji nisu dogovoreni ili u skladu sa tržišnim uvjetima;
- m) Više osoba deponuje novčana sredstva na jedan račun;
- n) Podizanje novčanih sredstava nedugo nakon što su ista položena na račun;
- o) Klijent zahtijeva zatvaranje jednog računa i odmah otvara novi račun iste vrste na svoje ime, ili na ime člana porodice;
- p) Klijent zahtijeva vršenje platnih naloga sa netačnim podacima o pošiljaocu doznake;
- r) Klijent zahtijeva da se određena plaćanja usmjere preko računa finansijskih institucija ili nekih drugih računa umjesto vlastitog;

s) Zahtjev klijenta da prihvati ili evidentira u račune kolateral za kredit koji nije u skladu sa poslovnom stvarnošću, ili da odobri fiducijarne kredite za koje je fiktivni kolateral evidentiran u računima;"

Član 4.

Član 14. mijenja se i glasi:

"Član 14.

(Indikatori koji se odnose na transakcije)

Pokazatelji koji bi trebali izazvati sumnju u odnosu na transakcije:

- a) Transakcije po računima ne ukazuju na jasnu ekonomsku opravdanost;
- b) Transakcija je iracionalna sa poslovnog stajališta;
- c) Struktura transakcija ukazuje na neku nelagalu aktivnost čija je poslovna namjena nejasna;
- d) Transakcije koje uključuju podizanje sredstava nedugo nakon što su ista deponovana kod obveznika, pod uvjetom da se trenutno podizanje takvih sredstava ne može opravdati poslovnom aktivnošću klijenta;
- e) Transakcije koje ne odgovaraju saznanju i iskustvu obveznika o klijentu i navedenoj svrsi poslovnog odnosa;
- f) Transferi velikih iznosa novca, ili česti transferi, u ili iz država koje su poznate po proizvodnji nedopuštenih opojnih sredstava;
- g) Klijent prometuje velikim iznosima novca preko kreditne kartice;
- h) Klijent želi da mu se kreditne i debitne kartice pošalju na adresu koja se nalazi u zemlji ili inostranstvu koja nije njegova adresa;
- i) Klijent deponuje znatne iznose gotovine na više računa;
- j) Klijent često deponuje sredstva koristeći automatske bankovne mašine;
- k) Klijent koristeći automatske bankovne mašine učestalo podiže sredstva sa kartica izdatih u inostranstvu od strane "online" platformi za plaćanje;
- l) Klijent koristeći automatske bankovne mašine učestalo podiže sredstva sa kartica izdatih u državama koje ne poštuju međunarodne standarde u vezi sa pranjem novca i finansiranjem terorizma, ili to čine u nedovoljnoj mjeri, te su poznate po proizvodnji droga;
- m) Druge osobe bez jasne svrhe vrše gotovinske uplate na račun klijenta;
- n) Mijenjanje velikog broja novčanica malih apoena (stranih i domaćih) za novčanice velikih apoena;

- o) Pribavljanje instrumenata na donosioca fizičkom dostavom;
- p) Klijent bez zaposlenja raspolaže značajnim sredstvima na računu;
- r) Klijent vrši neuobičajene transakcije pred kraj radnog vremena;
- s) Politički ili javno eksponirana osoba, članovi njene porodice ili saradnici kontinuirano polažu gotovinu u značajnim iznosima;
- t) Klijent vrši transfere velikih suma novca u inostranstvo, uz instrukcije stranom licu u inostranstvu da izvrši isplatu u gotovini;
- u) Klijent prima velike iznose novca iz inostranstva putem elektronskog transfera sredstava, uz instrukcije ili plaćanje u gotovini;
- v) Klijent šalje sredstva u inostranstvo bez mijenjanja valute;
- z) Čelni ljudi firme odmah podižu velike transfere iz inostranstva;
- aa) Iznosi elektronskih transfera ne odgovaraju uobičajenim poslovnim transakcijama tog klijenta;
- bb) Klijent obavlja transakcije koje uključuju države poznate po proizvodnji ili izvozu nedopuštenih droga, ili su označene kao tranzitne točke za opojna sredstva;
- cc) Klijent obavlja transakcije koje uključuju države koje su poznate po vrlo tajnovitoj pravnoj praksi poslovanja banaka i privrednih subjekata (izuzetak čine države koje su prihvatile međunarodne standarde o sprječavanju pranja novca);
- dd) Klijent obavlja elektronske transfere novčanih sredstava prema zonama slobodne trgovine ili "off shore" zonama, kada takva aktivnost nije u skladu sa poslovanjem klijenta;
- ee) Klijent prima značajan iznos sredstava preko elektronskih kartica koje su povezane sa računima klijenta za plaćanje i podizanje gotovine."

Član 5.

Član 15. mijenja se i glasi:

"Član 15.

(Indikatori koji se odnose na države koje ne poštuju međunarodne standarde u vezi sa pranjem novca i finansiranjem terorizma)

Pokazatelji koji bi trebali izazvati sumnju odnose se na transakcije iz države koje ne poštuju međunarodne standarde u vezi sa pranjem novca i finansiranjem terorizma ili to čine u nedovoljnoj mjeri, ili su poznate po proizvodnji droga:

- a) Transakcija uključuje države koje ne poštuju međunarodne standarde koji se odnose na pranje novca i finansiranja terorizma, ili to čine u nedovoljnoj mjeri, te su poznate po proizvodnji droga;
- b) Klijent dolazi iz države koja ne poštuje međunarodne standarde koji se odnose na pranje novca i finansiranje terorizma, ili to čini u nedovoljnoj mjeri, te je poznata po proizvodnji droga;
- c) Transakcija uključuje klijenta iz države za koju se zna ili sumnja da pomaže aktivnosti pranja novca ili finansiranja terorizma;
- d) Poslovni odnos klijenta uključuje sudjelovanje osoba iz država koje ne poštuju međunarodne standarde pranje novca i finansiranja terorizma, ili to čine u nedovoljnoj mjeri, te su poznate po proizvodnji droga."

Član 6.

Član 16. se briše.

Član 7.

Član 17. mijenja se i glasi:

"Član 17.

(Indikatori koji se odnose na korporativne i poslovne transakcije)

Pokazatelji koji bi trebali izazvati sumnju u odnosu na korporativne i poslovne transakcije:

- a) Računi se koriste za uplatu ili isplatu velikih iznosa novca, ali ne prikazuju gotovo nikakve uobičajene aktivnosti poslovanja kao što su isplate plaća, faktura, itd.;
- b) Promet na poslovnom računu se uglavnom obavlja u gotovini;
- c) Klijent vrši polaganje novčanih sredstava u gotovini kako bi fiktivno povećao solventnost;
- d) Klijent polaže ili podiže sredstva na/sa računa različitih poslovnica istog obaveznika;
- e) Klijent podiže velike sume novca sa računa na koji je upravo dospio veliki i neočekivani iznos sredstava iz inostranstva;
- f) Preduzeće sa sjedištem na jednoj lokaciji u jednom danu vrši uplate u različitim poslovnicama obaveznika na širokom geografskom području;
- g) Značajno povećanja uplata gotovine ili prenosivih instrumenata po osnovu konsultantskih usluga;
- h) Značajno povećanja obima transakcija preko računa sa značajnim promjenama bilansa računa, a što

ne odgovara uobičajenim poslovnim aktivnostima;

i) Korištenje kreditnih instrumenata koji ne odgovaraju poznatom poslovanju klijenta;

j) Klijent transferira sredstva na račune poslovnih subjekata sa kojima njegova firma nema poslovnih veza ili prima doznake od poslovnih subjekata sa kojima nema poslovne veze;

k) Klijent za transakciju prilaže dokaz koji ne odgovara SWIFT poruci i drugim podacima za plaćanje (Ugovor, faktura, profaktura, aneks ugovora itd.);

l) Obveznik od drugog obveznika dobija doznaku da je transakcija povezana sa krivičnim djelom."

Član 8.

Član 18. se briše.

Član 9.

Član 19. mijenja se i glasi:

"Član 19.

(Indikatori koji se odnose na kredite)

Pokazatelji koji bi trebali izazvati sumnju odnose se na obveznike koji odobravaju kredite:

a) Klijent iznenada i neočekivano vrši otplatu kredita bez odgovarajućeg objašnjenja;

b) U kreditne transakcije se ulazi u situacijama kada klijent već posjeduje znatna sredstva i kada kreditna transakcija nema ekonomskog smisla;

c) Pravna osoba podnosi zahtjev za kredit usprkos činjenicama da pokazatelji ekonomskog i finansijskog stanja ne ukazuju na potrebu klijenta za kreditom;

d) Polaganje većeg iznosa gotovine kao depozit za dobijanje kredita a potom neočekivani zahtjev klijenta da kredit otplati prije roka."

Član 10.

Član 20. mijenja se i glasi:

"Član 20.

(Indikatori koji se odnose na upotrebu sefova)

Pokazatelji koji bi trebali izazvati sumnju odnose se na obveznike koji pružaju uslugu korištenja sefa:

- a) Sef koristi samo osoba koja je u ugovoru o zakupu sefa navedena kao ovlaštena osoba za korištenje i ta ovlaštena osoba zahtijeva otkazivanje ugovora o korištenju sefa prije isteka ugovora;
- b) Klijent nema uspostavljen neki drugi poslovni odnos sa bankom;
- c) Klijent često dolazi i koristi sef;
- d) Klijent koristi više sefova;
- e) Klijent je jako nervozan prilikom identifikacije."

Član 11.

Član 21. mijenja se i glasi:

"Član 21.

(Indikatori koji se odnose na osiguranja)

Pokazatelji koji bi trebali izazvati sumnju odnose se na obveznike koji pružaju usluge osiguranje ili posreduju ili posluju u svojstvu agenata za osiguranje:

- a) Klijent obavlja transakciju koja rezultira sumnjivim povećanjem investicijskih doprinosa;
- b) Klijent otkazuje investiciju ili osiguranje ubrzo nakon kupovine;
- c) Trajanje ugovora o životnom osiguranju kraće je od tri godine;
- d) Transakcija uključuje korištenje i plaćanje činidbene garancije, što dovodi do prekograničnog plaćanja;
- e) Osiguranik prihvata nepovoljne uvjete osiguranja koji se ne dovode u vezu sa zdravljem ili godinama klijenta;
- f) Klijent prihvata nepovoljne uvjete u ugovoru o osiguranju s obzirom na njegovo zdravstveno stanje ili starosnu dob;
- g) Korisnik osiguranja zahtijeva da mu se značajna suma novca od osiguranja ili povrata premije osiguranja isplati u gotovini;
- h) Klijent plaća u gotovini velike iznose osiguranja za više polisa koje su sklopljene u kraćem vremenskom periodu;

- i) Postoji sumnja da su polise osiguranja zaključene na lažna imena, na imena drugih osoba ili su prijavljene lažne adrese;
- j) Jedna osoba je vlasnik većeg broja polisa kod različitih osiguravajućih društava, a ugovori o osiguranju su sklapani u kratkom vremenskom periodu;
- k) Polisa osiguranja se otkazuje ubrzo nakon sklapanja ugovora o osiguranju, a posebno kada se radi o polici sa visokom premijom;
- l) Klijent zahtijeva da se nadoknada od osiguranja, novac koji potražuje po osnovu nadoknade u slučaju otkazivanja polise ili preplaćeni iznos premije osiguranja isplati trećoj strani ili transferira na račun fizičke ili pravne osobe i to u državu koja ne primjenjuje stroge standarde u oblasti sprječavanja pranja novca ili u kojoj su na snazi strogi propisi o povjerljivosti i tajnosti bankarskih i poslovnih podataka;
- m) Firme koji su vlasnici polisa osiguranja plaćaju u ime zaposlenih radnika neubičajeno visoke premije osiguranja ili otkazuju polise u veoma kratkom periodu u odnosu na datum sklapanja ugovora o osiguranju;
- n) Firme kupuju polise životnog osiguranja za zaposlene, a broj zaposlenih je manji od broja kupljenih polisa;
- o) Polise se izdaju i na osobe koje nisu zaposlene u firmi;
- p) Ugovor o osiguranju sklapa osoba koja se u prošlosti bavila nezakonitim aktivnostima ili osoba koja se na neki način može dovesti u vezu sa takvom osobom;
- r) Ugovarač osiguranja ili osiguranik insistira na tajnosti transakcije, tj. da se iznos premije osiguranja ili suma osiguranja ne prijavi FOO-u unatoč činjenicama da je to zakonska obaveza osiguravača;
- s) Klijent molbom ili podmićivanjem pokušava da uvjeri službenike osiguravajućeg društva da protivno Zakonu zastupa njegove interese."

Član 12.

Član 22. mijenja se i glasi:

"Član 22.

(Indikatori koji se odnose na vrijednosne papire)

Pokazatelji koji bi trebali izazvati sumnju odnose se na obveznike koji posluju sa vrijednosnim papirima:

- a) Računi koji su bili neaktivni odjednom se počinju koristiti za velike investicije, koje ne odgovaraju uobičajenoj investicijskoj praksi i finansijskoj sposobnosti klijenta;

- b) Klijent želi da kupi određeni broj investicija novčanim uputnicama, putničkim čekovima, gotovinskim čekovima, bankovnim mjenicama ili nekim drugim bankovnim instrumentima i to iznosima koji su neznatno ispod praga za obaveznu identifikaciju ili prijavljivanje, a kada transakcija nije u skladu sa uobičajenom investicijskom praksom klijenta ili sa njegovom finansijskom sposobnosti;
- c) Klijent koristi brokersku kuću, odnosno firmu koja trguje vrijednosnim papirima da čuva sredstva koja se ne koriste za trgovanje vrijednosnim papirima ili derivativnim instrumentima (fjučersi i opcije) na duži vremenski period, a takva aktivnost ne odgovara uobičajenoj investicijskoj praksi klijenta ili njegovoj finansijskoj sposobnosti;
- d) Transferi sredstava ili vrijednosnih papira se obavljaju između računa za koje nije poznato da su povezani sa klijentom;
- e) Predložene transakcije će se finansirati putem međunarodnih elektronskih plaćanja, naročito ako transakcije uključuju države koje nemaju efektivan sistem za sprječavanje i otkrivanje pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti;
- f) Kupci ugovaraju blok trgovinu vrijednosnim papirima po cijenama nižim od njihove realne tržišne vrijednosti a kao pokriće koriste sredstva sa namjenskih računa koja su formirana gotovinskim uplatama ili transferima novca sa off shore destinacija na nerezidentne ili rezidentne račune otvorene kod poslovnih banaka;
- g) Kupovina vrijednosnih papira se obavlja sredstvima položenim na više računa u različitim bankama;
- h) Klijent ima lošu reputaciju, poznate su njegove nezakonite aktivnosti iz prošlosti ili se njegova prošlost ne može provjeriti;
- i) Klijent je spreman da ulaže novac u neprofitabilne vrijednosne papire i investicije;
- j) Klijent ulaže u prvorazredne ili u vrlo profitabilne vrijednosne papire sa dobrim prinosima, a ne pokazuje interes za rezultate ili ih iznenada bez razloga prodaje;
- k) Klijent pokazuje interes za kupovinu vrijednosnih papira za velike iznose novca, bez posebnih analiza ili savjeta brokera ili investicijskih menadžera, a takva transakcija nema jasnu finansijsku svrhu;
- l) Preknjižavanje vrijednosnih papira u vidu poklona osobama koja nisu u srodstvu ili prijenos – poklon vrijednosnih papira od strane zaposlenih osoba u korist rukovodstva firme u kojoj rade ili drugih fizičkih osoba gdje se pojavljuje masovno odricanje nad vlasništvom;
- m) Transakcija koju klijent želi da obavi nije u skladu sa finansijskim stanjem i poslovanjem klijenta;
- n) Klijent često mijenja brokerske kuće u nastojanju da prikrije obim svog poslovanja i finansijsko stanje;
- o) Trgovanje i transakcije se obavljaju preko brokersko-dilerske kuće koju je Komisije za vrijednosne papire u prethodnom periodu kaznila zbog neregularnog ili nepropisnog poslovanja."

Član 13.

Član 23. mijenja se i glasi:

"Član 23.

(Indikatori koji se odnose na mijenjanje valuta)

Pokazatelji koji bi trebali izazvati sumnju odnose se na obveznike koji obavljaju poslove mjenjačnice:

- a) Više povezanih gotovinskih transakcija u iznosima manjim od iznosa predviđenog za prijavljivanje po osnovu Zakona, a koje ukupno prelaze navedni iznos;
- b) Klijent vrši usitnjavanje ili ukрупnjivanje novčanica na način da novčanice u većim apoenima mijenja za novčanice malih apoena ili novčanice malih apoena mijenja za novčanice većih apoena u istoj valuti, a naročito ako takve transakcije nisu karakteristične za klijenta;
- c) Klijent vrši zamjenu oštećenih ili pohabanih novčanica u značajnom iznosu;
- d) Klijent predaje mjenjaču za zamjenu neprebrojan novac. Nakon prebrojavanja klijent smanjuje iznos transakcije na iznos koji je nešto ispod limita za koji postoji zakonska obaveza prijavljivanja;
- e) Klijent vrši zamjenu veće količine novca iz jedne u drugu stranu valutu (konverzija većih iznosa);
- f) Klijent vrši učestale transakcije zamjene novca na iste i zaokružene iznose ili na iznose koji su nešto niži od iznosa za prijavljivanje po Zakonu;
- g) Klijent vrši zamjenu veće količine novca te potom zahtijeva od mjenjača usitnjavanje transakcije na iznose koji ne podliježu prijavljivanju po Zakonu;
- h) Klijent vrši zamjenu veće količine novca i pri tome nije zainteresiran za tečaj koji mjenjač primjenjuje za transakciju niti za visinu provizije koju mjenjač primjenjuje;
- i) Klijent vrši transakcije zamjene novca na veće iznose kontinuirano ili u istim vremenskim intervalima (isti dan u tjednu, mjesecu i sl.);
- j) Mjenjačnica ima saznanja da je stranka u toku istog dana i na drugim mjenjačkim mjestima vršila transakcije zamjene novca na veće iznose;
- k) Klijent nudi mjenjaču poklon, novac ili uslugu za pružanje usluge mjenjačkog posla;
- l) Klijent obavlja transakciju u pratnji osobe, koja očigledno nadzire ponašanje klijenta ili inzistira da se transakcija brzo obavi;
- m) Klijent protestira da na zahtjev mjenjača pruži dokument za osobnu identifikaciju;
- n) Klijent se interesira na koji način može izvršiti zamjenu veće količine novca bez podnošenja na uvid osobnog dokumenta u svrhu identifikacije klijenta."

Član 14.

Član 24. mijenja se i glasi:

"Član 24.

(Indikatori koji se odnose na notare i advokate)

Pokazatelji koji bi trebali izazvati sumnju odnose se na obveznike notare i advokate:

- a) Stranka prekida odnos po ovlaštenju zbog zahtjeva za dodatnim pojašnjenjima ili dodatnom dokumentacijom, bez drugih utemeljenih razloga;
- b) Stranka neuobičajeno dobro poznaje propise koji se odnose na prijavljivanje sumnjive transakcije, brzo potvrđuje da su njena sredstva "čista";
- c) Stranka je državljanin države preko koje se obavlja promet narkoticima ili ima sjedište, odnosno adresu u državi u kojoj se ne provode propisi za sprječavanje pranja novca;
- d) Stranka se pojavljuje sa većom količinom gotovog novca, zlata ili vrijednosnih papira koje pokušava deponirati ili predati za obavljanje određene transakcije ili pravnog posla, na način koji je neuobičajan za redovno finansijsko poslovanje ili uz vidljivo nastojanje zaobilaženja finansijskih institucija;
- e) Stranka zahjeva savjet za neuobičajene transakcije ili usluge u cilju očiglednog prikrivanja nezakonitog porijekla sredstava;
- f) Stranka izbjegava da traži uslugu od notara na čijem službenom području živi ili čiji je uobičajeni klijent, i zahtjeva uslugu od drugih notara, iako bi traženu uslugu bez problema mogao realizirati notar čija je stranka stalni klijent ili čijem službenom području pripada, a ni stranka, ni drugi notar nemaju adekvatno objašnjenje za takav postupak;
- g) Stranka kupuje nepokretnosti na ime svojih rođaka, prijatelja, poslovnih suradnika;
- h) Stranka prodaje nepokretnost u relativno kratkom roku, iako je očito da će ostvariti poslovni gubitak;
- i) Stranka u kratkom vremenskom periodu obavi više kupovina nekretnina bez ekonomskih ili pravno utemeljenih razloga;
- j) Stranka zahtijeva da se sklopi kupoprodajni ugovor u velikom iznosu (gdje se ona pojavljuje u ulozi kupca), a nakon realizacije prvog dijela poslovne transakcije iz ugovora, stranka odustaje od kupovine, točnije traži raskid ugovora, iako je poznato da ima dovoljno finansijskih sredstava za realizaciju kupoprodajnog ugovora;
- k) Od notara se u predugovoru zahtijeva unošenje nesrazmjerno više cijene od realne tržišne cijene;
- l) Stranka daje nejasna objašnjenja o izvoru prihoda ili gotovog novca koji koristi pri kupovini nekretnina;

m) Stranka gotovinom kupuje nekretnine za sebe, članove porodice i treće osobe, koji prelaze ukupni iznos 100.000,00 KM;

n) Stranka koja je poznata iz javnog života kupuje nekretnine u većim iznosima, čija vrijednost odstupa od njegovog imovinskog stanja (javno eksponirana osoba);

o) Stranka mlađe životne dobi kupuje nekretnine a već raspolaže luksuznim statusnim simbolima - skupocjeni automobili, motocikli, plovila, satovi i dr.);

p) Stranke se raspituju ili obavljaju transakcije sa nekretninama za fizičke osobe (rezidente i nerezidente) iz off shore destinacija ili za pravne osobe i/ili off shore kompanije koje su povezane sa državama poznatim po proizvodnji i distribuciji narkotika i koje nemaju uređen sistem za sprječavanje pranja novca i finansiranje terorističkih aktivnosti."

Član 15.

Član 25. mijenja se i glasi:

"Član 25.

(Indikatori koji se odnose na lizing društva)

Pokazatelji koji bi trebali izazvati sumnju odnose se na obveznike lizing društva:

a) Klijent predaje zahtjev za odobrenje finansijskog lizinga koji sadrži nepotpune ili netačne podatke sa očiglednom namjerom da prikrije osnovne informacije koje se odnose na identitet ili poslovnu aktivnost;

b) Lizing posao u kojem se vlasnici i direktori pravnih lica, ili lica za čiji račun se lizing posao obavlja nikad ne pojavljuju osobno, čak ni za potpisivanje ugovora, umjesto njih, obavljaju druge osobe sa posebnom (ad hoc) punomoći, a sve uz opravdanja koja nije moguće provjeriti (bolest, neodređene obaveze i dr.) ili daju ovlaštenja trećim osobama da bi izbjegli direktan kontakt sa službenicima lizing društava;

c) Zahtjev za finansijski lizing se ne čini opravdanim u smislu namjene opreme ili u odnosu na poslovnu aktivnost klijenta (na primer očigledna disproporcija između veličine investicije i vrste posla primatelja lizinga);

d) Po ugovoru o lizingu se uzima oprema koja po svom tipu nije primjerena poslovnoj aktivnosti stranke ili poslovnoj aktivnosti kojom stranka namjerava da se bavi;

e) Isporučitelj predmeta lizinga vrši isporuke parcijalno kako bi izbjegao iznos transakcije koja podliježe izvještavanju FOO-u. U slučaju kada isporučitelj, u dogovoru sa primateljem lizinga, isporučuje opremu preko više lizing društava, u cilju otklanjanja ovog rizika bitno je utvrditi slijedeće: da je isporučena oprema u potpunosti kompletirana ili da isporučena roba predstavlja dopunu ranije uvezene opreme koju korisnik lizinga već koristi (na primjer rezervni dijelovi za tekuće održavanje);

f) Posao lizinga opreme kada se oprema nudi po cijeni koja značajno odstupa od stvarne tržišne cijene

za tu opremu;

g) Isporučitelj predmeta lizinga nije poznat niti kao proizvođač niti kao prodavatelj opreme ili robe koja je predmet lizinga;

h) Lizing posao za polovnu opremu koja nema veze sa redovnom poslovnom aktivnosti isporučitelja predmeta lizinga i isporučitelj predmeta lizinga se pri tome ne bavi prodajom ove vrste opreme lizinga (bilo polovne ili nove);

i) Poslovi lizinga za koje treća strana pruža garanciju (jamstvo, hipoteka, zalog i sl.) kada nije jasna veza između korisnika lizinga i osoba koje nudi garanciju, niti razlozi zbog kojih se nudi garancija korisniku lizinga;

j) Poslovi lizinga u kojima postoji odredba o reotkupu predmeta lizinga od strane isporučitelja, a koju isporučitelj spontano nudi po netržišnim uvjetima, posebno kada isporučitelj predmeta lizinga nije od ranije poznat toj lizing kompaniji;

k) Primatelj ili isporučitelj predmeta lizinga nerado daje informacije o sebi, svom poslovanju i poslovnom odnosu sa ostalim lizing kompanijama, posebno kada prikrivanje tih informacija onemogućava pristup boljim uvjetima za sklapanje lizing poslova;

l) Stranka se bez opravdanog razloga obraća lizing kompanijama ili njihovim filijalama koje su udaljene od sjedišta firme stranke;

m) Stranka bez očiglednog razloga često vrši plaćanja iz druge filijale/sa drugog računa od onog koji je naveden u originalu ugovora;

n) Stranka podnosi zahtjev za odobravanje lizinga na bazi garancije koju je izdala ili za koju je osigurala pokriće banka sumnjivog boniteta, banka iz "off shore" zemlje, banka iz države preko koje se obavlja promet narkoticima ili banka iz države u kojoj se ne sprovode propisi za sprječavanje pranja novca i finansiranja terorizma;

o) Stranka bez valjanih razloga nudi udio u lizing poslu koje je znatno veće od sume koja je uobičajena na lizing tržištu;

p) Stranke usluge lizinga radije plaćaju gotovinskim transakcijama ili čekovima nego bezgotovinski preko bankovnog računa;

r) Stranka otplaćuje dug po ugovoru o lizingu sredstvima koja se transferiraju iz inostranstva, sa računa banaka koje se nalaze u zemljama u kojima se ne primjenjuju standardi iz oblasti sprječavanja pranja novca i finansiranja terorizma ili iz zemalja u kojima su na snazi strogi propisi o povjerljivosti i tajnosti bankarskih i poslovnih podataka;

s) Stranka potpisuje ugovor o finansijskom lizingu u pratnji osobe/a koje očigledno nadzire/u ponašanje stranke ili inzistira da se posao brzo obavi;

t) Stranka daje na uvid samo kopije dokumenta potrebnih za osobnu identifikaciju ili dokumente koji su izdati u inostranstvu i čiju autentičnost nije moguće lako provjeriti iz objektivnih razloga;

u) Stranka neuobičajeno dobro poznaje zakonske propise koji se odnose na sprječavanje pranja novca i prijavljivanje sumnjive transakcije, veoma je "pričljiva" u vezi sa temama koje se tiču pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti, brzo potvrđuje da su sredstva kojima raspolaže "čista" i da nisu

"oprana".

Član 16.

Član 26. mijenja se i glasi:

"Član 26.

(Indikatori koji se odnose na djelatnost revizora i računovođa)

Pokazatelji koji bi trebali izazvati sumnju odnose se na obveznike revizore i računovođe:

- a) Stranka ne poznaje dobro svoj posao, iz čega se zaključuje da ga uopće ne obavlja ili ga obavlja u veoma ograničenom obimu;
- b) Revizoru nikad nije omogućeno da pregleda poslovne prostore ili proizvodne pogone stranke, iz čega se može naslutiti da se radi o fiktivnom poduzeću;
- c) Korporacija u odnosu na djelatnost ima kompliciranu/složenu organizacijsku strukturu koja nije efikasna, a samim tim ni ekonomski opravdana;
- d) Pravna osoba je osnovana bez posebnog, poslovno opravdanog razloga;
- e) Naručitelj unaprijed plaća posao koji još nije dogovoren, odnosno, malo je vjerojatno da će i biti realiziran;
- f) Velike, nepojašnjene oscilacije u prihodima, odnosno, neuobičajeno visoki prihodi u odnosu na rashode;
- g) Stranka u suprotnosti sa poslovnom praksom moli da revizor za nju, u svoje ime i za svoj račun, obavi transakciju;
- h) Neuobičajene transakcije, najčešće sa povezanim osobama ili osobama koja odstupaju od običnih stranaka (npr. plaćanja fizičkim osobama);
- i) O transakcijama nema nikakvih dokaza (informacija, pojašnjenja), ili ti dokazi nisu zadovoljavajući;
- j) Knjiženje transakcija na osnovu nevjerodostojne i nekompletne dokumentacije;
- k) Transakcije sa pravnim osobama čiji je identitet stvarnih vlasnika teško utvrditi;
- l) Pravna osoba preferira gotovinsko poslovanje iako se bavi djelatnošću za koju taj vid plaćanja nije uobičajen za realizaciju poslovnih transakcija;
- m) Plaćanja za nedefinirane radnje, odnosno, plaćanja koja odstupaju od uobičajenih plaćanja;
- n) Česta putovanja u inostranstvo koja su, posmatrajući poslovanje te pravne osobe, nepotrebna, tačnije neuobičajena;

- o) Pravna osoba ima nekoliko evidentiranih pojedinačnih transakcija koje su, gledajući ostale transakcije, neuobičajeno velike;
- p) Gotovinske transakcije se obavljaju ispod granice za koju je predviđena identifikacija;
- r) Gotovinsko poslovanje se uglavnom obavlja ispod granice za koju je predviđeno obavještanje transakcije FOO-u;
- s) Zaključenje ugovora o životnom osiguranju, sa plaćanjem jednokratne premije, i prijevremeni raskid ugovora bez opravdanog razloga;
- t) Poslovanje stranke sa subjektima iz država preko kojih se obavlja promet narkoticima ili u kojima se sprovedu propisi za sprječavanje pranja novca i finansiranja terorizma;
- u) Poslovanje stranke sa subjektima iz država koje su poznate kao "porezni raj" (npr. plaćanje troškova savjetovanja ili troškova za istraživanje društava koja ne obavljaju ili ne smiju obavljati trgovinske ili proizvodne djelatnosti u državi u kojoj su registrovani);
- v) Stranka vrši dokapitalizaciju poduzeća bez ekonomski opravdanog razloga;
- z) Stranka nema evidenciju redovitih ili po ugovoru zaposlenih radnika, što je neuobičajeno za djelatnost koju obavlja;
- aa) Stranka ne zna pouzdano gdje se nalazi njena poslovna dokumentacija;
- bb) Stranka često, i bez utemeljenog razloga, mijenja osobu, koja za nju obavlja računovodstvene poslove;
- cc) Raskid ugovora o saradnji zbog zahtjeva za dodatnim objašnjenjima realizacije (ili najave realizacije) određenih transakcija, bez drugih utemeljenih razloga;
- dd) Nedovoljno objašnjen jednokratni prihod, koji dostiže deset puta prosječne jednomjesečne realizacije u prethodnoj godini u istoj djelatnosti, a bez povećanog obima poslovanja;
- ee) Prilivi/odlivi na/sa računa u inostranstvu gdje stranka nema poslovnog partnera;
- ff) Česta nelogična plaćanja prema kćerkama firmi ili drugačije povezanim društvima, ili plaćanja fizičkim osobama;
- gg) Prijevremeno gotovinsko otplaćivanje kredita ili pozajmica;
- hh) Plaćanja za nedefinirane usluge;
- ii) Stranka sklapa ugovor o životnom osiguranju sa plaćanjem jednokratne premije, a zatim, bez utemeljenog razloga, prijevremeno raskine ugovor;
- jj) O transakcijama nema nikakvih dokaza, odnosno transakcije su bez jasnog osnova;
- kk) Stranka, korisnik knjigovodstvenih usluga, se bavi poslom koji uključuje značajan broj gotovinskih transakcija ili gotovinskih iznosa;

- ll) Stranka, korisnik knjigovodstvenih usluga, koristi složenu poslovnu strukturu bez očiglednog poslovnog ili drugog opravdanog razloga, naročito ukoliko se stvarni vlasnik kompanije ne može utvrditi;
- mm) Stranka, korisnik knjigovodstvenih usluga, ima sjedište ili posluje putem visoko-rizičnih ili u visoko rizičnim državama;
- nn) Stranka govori ili priznaje da je upletena u nezakonite poslove;
- oo) Stranka ne želi da joj se pošta šalje na adresu u zemlji;
- pp) Stranka neočekivano pokazuje veliko zanimanje za kontrole i politike njihovog sprovođenja;
- rr) Stranka je tajna i protivi se direktnom susretu;
- ss) Strankin privatni ili službeni telefonski broj je isključen ili je nepostojeći;
- tt) Stranka je uključena u poslove koji nisu karakteristični za njeno poslovanje;
- uu) Stranka bez posebnog razloga inzistira za brzim izvođenjem posla ili transakcije;
- vv) Stranka je nedavno uspostavila više poslovnih odnosa s različitim finansijskim institucijama;
- zz) Stranka upotrebljava druge vrste poštanskih adresa umjesto adrese ulice, što nije uobičajeno za navedeno mjesto ili područje;
- aaa) Stranka nudi novac, poklone ili druge neuobičajene pogodnosti kao protivuslugu za izvođenje vidljivo neuobičajenog ili sumnjivog posla;
- bbb) Stranka je pod krivičnom istragom za pranja novca ili finansiranja terorizma;
- ccc) Stranka želi uvjeriti zaposlenoga da ne ispuni neke od dokumenata, koji su potrebni za izvođenje posla ili transakcije;
- ddd) Strankino postupanje u vezi sa zahtjevom o obavještanju ukazuje o njenoj želji da izbjegne ispuniti ovu obavezu;
- eee) Stranka vrlo dobro poznaje pravila o obavještanju o sumnjivim transakcijama;
- fff) Stranka djeluje kao da je vrlo dobro upoznata s predmetima, koji se odnose na pranje novca i finansiranje terorizma;
- ggg) Stranka započinje sama od sebe brzo zaključivati, da su sredstva "čista" i nisu "oprana";
- hhh) Stranka pruža sumnjive ili nejasne informacije;
- iii) Stranka podnosi na uvid neodgovarajuće isprave, odnosno dokumenta, koja pokazuju da su falsifikovani, preuređeni ili nepravilni;
- jjj) Sve identifikacione isprave su izdate u inostranstvu, odnosno njihovu je vjerodostojnost teško provjeriti;

kkk) Priloženi identifikacioni dokumenti su novi, odnosno izdati su prije kratkog vremena;

lll) Poslovni odnos ili transakcija uključuju i neprofitne ili dobrotvorne organizacije, a za što ne postoji pravi ekonomski razlog;

mmm) Stranka upotrebljava platežna sredstva koja su izdata u drugoj državi, iako u toj državi ne obavlja djelatnost, odnosno nema ni stalno niti privremeno prebivalište u njoj;

nnn) Stranka živi preko svojih realnih mogućnosti;

ooo) Stranka prima plaćanja iz nepoznatih izvora;

ppp) Stranka u računovodstvenim izjavama evidentira nepostojeće ili već naplaćene dugove;

rrr) Stranka nema zaposlenih, što nije uobičajeno za način njenoga poslovanja;

sss) Stranka raspolaže s opsežnom imovinom (plovila, luksuzni automobili, apartmanima za stanovanje i rezidencije), koja ne spada u uobičajene okvire poslovanja društva odnosno struke;

ttt) Stranci ispostavljaju račune za pružene usluge društva ili organizacije koje imaju sjedište u državama, u kojima ne postoji odgovarajuće zakonodavstvo za sprječavanje pranja novca i koje su poznate kao porezne oaze, odnosno imaju bankarski sistem koji dozvoljava veliku tajnost stranaka."

Član 17.

Iza člana 26. dodaju se čl. 26a., 26b., 26c., 26d. i 26e. koji glase:

"Član 26a.

(Indikatori koji se odnose na zaposlene kod obveznika)

Pokazatelji koji bi trebali izazvati sumnju u odnosu na zaposlene kod obveznika:

- a) Sumnjivo ponašanje i poslovanje radnika (npr.: iznenadno visoko trošenje, nekorištenje odmora i sl.);
- b) Neizvještavanje o neobičnim ili čak sumnjivim klijentima i transakcijama iako je radniku vrlo jasno, da isti postoje;
- c) Namjerno kršenje unutarnjih akata, protokola, propisa o sprječavanju pranja novca i finansiranja terorizma.

Član 26b.

(Indikatori koji se odnose na priređivače igara na sreću)

Pokazatelji koji bi trebali izazvati sumnju odnose se na obveznike priređivače igara na sreću:

- a) Stranka za potrebe identifikacije daje na uvid dokumenta za koja postoji sumnja da su falsifikovana, izmjenjena ili netačna;

- b) Stranka protestuje da na zahtjev ovlaštenog lica pruži na uvid dokument za ličnu identifikaciju, ili postoji sumnja da ista daje lažne podatke;
- c) Dokumenta koja stranka predaje za potrebe identifikacije izdata su u inostranstvu i postoje razlozi zbog kojih provjera njihove autentičnosti nije moguća;
- d) Stranka ima stalni ili privremeni boravak u državama koje ne poštuju međunarodne standarde u vezi sa pranjem novca i finansiranjem terorizma, ili to čine u nedovoljnoj mjeri, te su poznate po proizvodnji droga;
- e) Stranka je politički izloženo lice, odnosno funkcioner druge države;
- f) Stranka se pojavljuje u društvu sumnjivih osoba ili je poznato da je bila kažnjavana za neka krivična djela;
- g) Stranka traži od zaposlenog lica da nadzire njenu igru i da je opomene kada se njen dobitak približi iznosu transakcije za koji je obavezno prijavljivanje shodno Zakonu;
- h) Stranka sa velikim dobitkom, traži podršku i uslugu druge stranke, da bi na taj način naplatila žetone i tako izbjegla obavezno prijavljivanje transakcija shodno Zakonu;
- i) Stranka kupuje velike količine čipova za gotov novac za stolom, kocka se na minimalne iznose i nakon toga brzo odlazi na šalter da unovči čipove;
- j) Stranka pokušava da na neki način utiče na zaposlenog radnika tražeći da se izvrši isplata gotovine za žetone ili da dokaze o njenim gotovinskim transakcijama vode na ime drugog lica;
- k) Igrači učestalo i istovremeno ulozima na iste iznose pokrivaju obje strane iste igre (npr. ulaže i na crno i na crveno, ili par i nepar);
- l) Stranka kupuje žetone za gotovinu, ulaže u igru sa malim šansama za gubitak novca ili se angažuje minimalno u kockanju ili se pak uopšte ne kocka, a kasnije odlazi na blagajnu da unovči žetone za gotov novac zahtjevajući apoene koji su veći od apoena sa kojima se izvršila kupovina žetona;
- m) Stranka koristi prepaid kartice za učešće u igri na sreću;
- n) Nova stranka ulaže velike iznose novca u igri na sreću;
- o) Stranka kupuje veliku količinu žetona gotovinom i učestvuje ograničeno u igrama na sreću sa namjerom da stvori percepciju značajnog kockanja, a zatim unovči čipove za gotovinu u velikim apoenima i traži potvrdu o dobitku;
- p) Sumnja da stranka vrši transakcije po instrukcijama drugog lica, u čijoj se pratnji najčešće i nalazi;
- r) Stranka neočekivano pokazuje veliko interesovanje za organizacionu strukturu priređivača igara na sreću, kao i za interne kontrole u oblasti sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma.

Član 26c.

(Indikatori koji se odnose na priređivače igara na sreću preko sredstava elektronske

komunikacije)

Pokazatelji koji bi trebali izazvati sumnju kod priređivača igara na sreću putem sredstava elektronske komunikacije:

- a) Stranka pristupa sa IP adresa (adresa Internet protokola) iz zemlje koja se nalazi na listi država koje ne poštuju međunarodne standarde u vezi sa pranjem novca i finansiranjem terorizma, ili to čine u nedovoljnoj mjeri, te su poznate po proizvodnji droga;
- b) Stranka je državljanin zemlje koja ne poštuje standarde za sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma;
- c) Obveznik ima saznanja da stranka pokušava da prikrije IP adresu;
- d) Obveznik ima saznanja da je stranka bila kažnjavana za neka krivična djela;
- e) Stranka je politički izloženo lice, odnosno funkcioner druge države;
- f) Stranka koristi kartice koje su izdate u državama koje ne poštuju međunarodne standarde u vezi sa pranjem novca i finansiranjem terorizma, ili to čine u nedovoljnoj mjeri, te su poznate po proizvodnji droga;
- g) Stranka koristi kartice koje su izdate u inostranstvu od strane "online" platformi za plaćanje;
- h) Stranka zahtjeva da se ostvareni dobitak transferiše na neki drugi račun, ili na račun trećih lica;
- i) Stranka u slučaju velikog dobitka izbjegava da potvrdi identitet;
- j) Stranka se interesuje za određene pakete igara i sugerije, odnosno daje predlog pojedinačnih paketa;
- k) Stranka podnosi, ili je podnijela zahtjev za registraciju više korisničkih računa sa istim podacima;
- l) Stranka ima više od tri bankarska računa i naizmjenično ih koristi prilikom učešća u igri na sreću;
- m) Detalji bankovnih računa/platnih kartica, ne odgovaraju registrovanim podacima o strancima (identitet prevara/ukradeni identitet);
- n) Stranka koristi pripaid kartice za učešće u igri na sreću;
- o) Stranka bonovima/vaučerima deponuje sredstva na korisničkom računu, radi učešća u igri na sreću preko sredstava elektronske komunikacije;
- p) Stranka učestalo uplaćuje relativno visok iznos novca na svoj korisnički račun i nakon određenog perioda ga povlači, bez ikakvih aktivnosti, ili nakon vrlo malog učešća u igri na sreću;
- r) Stranka redovno ulaže velike novčane iznose u igri na sreću, sa najnižim prihvatljivim gubitkom;
- s) Stranka ulaže male iznose, ali njena godišnja ukupna potrošnja je velika i značajno prevazilazi njezine godišnje prihode;

- t) Različite stranke se povezuju sa istim bankovnim računama koje koriste;
- u) Stranke razbijaju velike iznose depozita na manje transakcije;
- v) Transakcije za koje su zaposleni kod obveznika na osnovu iskustva, znanja i informacija kojima raspolažu ocjenili da nisu u skladu sa uobičajenim aktivnostima stranake;
- z) Stranka vrlo dobro poznaje pravila o obaveštavanju o sumnjivim transakcijama;
- aa) Informacije koje stranka pruža sadrže brojne neusklađenosti (npr; domena e-pošte ili broj telefona ne odgovaraju državi).¹

Član 26d.

(Indikatori za prepoznavanje pranja novca putem kriminalnih radnji izvršenih putem INTERNET-a)

Pokazatelji koji bi trebali izazvati sumnju kod obveznika kod prepoznavanje pranja novca putem kriminalnih radnji izvršenih putem INTERNET-a:

- a) Učestale transakcije koje se koriste za kupovinu i prodaju virtualnih valuta;
- b) Klijent otvara poseban račun kako bi primio iznimno visoku doznaku iz inostranstva;
- c) Vršenje transakcije u zemlje sa kojima klijent nema nikakvih ekonomskih interesa;
- d) Klijent na novo otvoreni račun primi transakciju većeg iznosa;
- e) Klijent dobije transakciju na račun koji je duže vremena bio neaktivan;
- f) Transakcija se odnosi na prijenos dobitaka od online igara na sreću;
- g) Klijent kao osnov za izvršenje transakcije priloži obavezniku dokumente neobičnog sadržaja ili sa značajnim jezičkim greškama;
- h) Klijent zahtijeva da se transakcija izvrši hitno i/ili da bude povjerljiva;
- i) Klijent redovito vrši transakcije ili daje instrukcije banci pred sam kraj radnog vremena;
- j) Klijent obavlja, ili od obveznika zahtijeva da obavi transakciju u neuobičajeno vreme (petak neposredno pred kraj radnog vremena...);
- k) Klijent prima transakcije preko nebankovnih sistema na kojima nema podataka o pošiljaocu i svrsi.

Član 26e.

(Indikatori koji se odnose na finansiranje terorizma)

Pokazatelji koji bi trebali izazvati sumnju kod obveznika na finansiranje terorizma:

- (1) Kao dio indikatora koji ukazuju na sumnju finansiranja terorizma upotrebljavaju se i liste Vijeće

sigurnosti Ujedinjene nacija (UN) i Evropske unije (EU) s podacima fizičkih i pravnih lica povezanih sa terorizmom i finansiranjem terorizma, kojima su nametnute finansijske sankcije i ograničenja.

(2) Pristup listama iz stava (1) ovog člana moguće je izvršiti putem sljedećih internet adresa:

a) Lista Vijeća sigurnosti UN:

<https://www.un.org/securitycouncil/content/un-sc-consolidated-list>

b) Lista EU :

<https://data.europa.eu/data/datasets/consolidated-list-of-persons-groups-and-entities-subject-to-eu-financial-sanctions?locale=en>

c) Pored nekih od indikatora koji su navedeni u članu 12. do člana 26d ovog Pravilnika sljedeći indikatori posebno mogu ukazivati na finansiranje terorizma:

- 1) Račun otvara osoba koja otvoreno podupire ciljeve terorističke organizacije;
- 2) Račun otvara osoba koje je povezana sa terorističkom organizacijom;
- 3) Osoba ima više računa na koje prima manje iznose novca;
- 4) Izjave i podaci u postupku dubinske analize su nekonsistentni;
- 5) Veliki broj ovlaštenih osoba po računu pravne osobe ili neprofitne organizacije (NPO);
- 6) Klijent ima adresu ili sjedište u zemlji iz koje dolaze osobe na UN ili EU listi;
- 7) Klijent se nalazi na UN ili EU listi;
- 8) Upotreba skupih finansijskih usluga iako bi se ta usluga mogla napraviti i sa manjim troškovima, provizijama (npr. Western Union, Moneygram i sl.);
- 9) Kod transakcija se upotrebljavaju rijetki dokumenti (vrijednosni papiri, založnice, čekovi i dr.) koji su ispunjeni i neformalnim zapisima, inicijalima, znakovima;
- 10) NPO ne izdaje godišnji računovodstveni nalaz;
- 11) Visoki i neobjašnjeni računi za troškove koji nisu u vezi sa djelatnošću NPO;
- 12) NPO nema programa o dobivanju i potrošnji donacija;
- 13) NPO nema dokumenata o općim administrativnim radnjama, odlukama, politikama djelovanja;
- 14) NPO nema mehanizme provjere da li su donacije stigle do pravog korisnika;

- 15) Visoki iznosi donacija u NPO od samo jedne osobe;
- 16) Donacije NPO su namijenjene vrlo uskom krugu ljudi;
- 17) Finansijske aktivnosti NPO nisu u skladu sa ciljevima zbog kojeg je NPO osnovana;
- 18) NPO transferira sredstva u državu i/ili regiju iz kojih dolaze osobe sa UN i EU lista;
- 19) Značajan dio finansijskih sredstava se drži u gotovini;
- 20) Finansijska sredstva NPO se nalaze na računima fizičkih osoba."

Član 18.

U članu 28. u tački d) iza riječi: "klijenta" dodaju se riječi: " i njegove poslovne veze".

Član 19.

U članu 29. u stavu (4) iza riječi: "dokumenata" dodaju se riječi: "koji se prikupljaju u postupku identifikacije klijenta i njegovih transakcija".

Član 20.

U članu 30. iza riječi: "koji su osnov za identifikaciju klijenta "dodaju se riječi: "i transakcije".

Član 21.

U članu 35. iza stava (5) dodaje se novi stav (6) koji glasi:

"(6) Prilog iz stava (5) tač. b) je potrebno dostaviti i u elektronskoj formi u excel formatu, uređen na način da je moguće vršiti dalju analitičku obradu, a koji sadrži minimalno sljedeće podatke:

- a) datum;
- b) nalogodavac;
- c) broj računa nalogodavca;
- d) primalac;
- e) broj računa primaoca;

- f) duguje;
- g) potražuje;
- h) saldo;
- i) opis/svrha transakcije;
- j) podatak da li se radi o gotovinskoj ili bezgotovinskoj transakciji."

Član 22.

U nazivu člana 38. riječi: "24 sata" mijenjaju se u riječi: "72 sata".

U članu 38. riječ "alineja" mijenja se u riječ "tačka", dok se riječi "dvadeset četiri sata" mijenjaju se u riječi: "72 sata".

Član 23.

U nazivu člana 39. riječi: "24 sata" mijenjaju se u riječi: "72 sata".

U članu 39. riječi "dvadeset četiri sata" mijenjaju se u riječi: "72 sata".

Član 24.

Ovaj Pravilnika stupa na snagu osmog dana od dana objave u "Službenom glasniku BiH".

VM broj 56/23
23. februara 2023. godine
Sarajevo

Predsjedavajuća
Vijeća ministara BiH
Borjana Krišto, s. r.